

LAHKO JEBRATI

Nasveti za lahko branje v slovenščini

2

PRAVILA

Lahko je brati: Nasveti za lahko branje v slovenščini 2: Pravila

Avtorice: dr. Dragica Haramija, Tatjana Knapp, Saša Fužir

Sodelavci: Drago Brumen, dr. Aksinja Kermauner, Sonja Bercko Eisenreich, Maja Dretnik, Nevenka Kos, Domen Retelj, Mateja Turk in Rok Usenik

Urednici: Tatjana Knapp in dr. Dragica Haramija

Tehnični urednik: Drago Brumen

Ilustracija na ovitku in oblikovanje: Sašo Vrabič

Ilustrator: Zoran Smiljanić

Fotografa: Matej Golob in Lea Golob (Fotofabrik)

Jezikovni pregled: dr. Melita Zemljak Jontes

Recenzentke: dr. Aksinja Kermauner, dr. Melita Zemljak Jontes, mag. Nika Vizjak Puškar

Fokusna skupina in testni bralci: Vlado Aldrijan, Žan Bajser, Lojzi Doloržak, Boris Ferk, Dragica Fermevc, Franci Florjančič, Nataša Golob, Irena Jurič, Damjan Kačič, Hana Klančičar, Zlatko Klopčič, Janez Kržišnik, Branko Mavrič, Aleš Mrak, Martin Nelec, Simona Polajšer, Peter Prokofjev, Domen Rudl, Aleš Sedelšak, Katja Sešelj, Mojca Šmon, Simon Špegel, Darinka Zemljak

Izdajatelj: Podgorje pri Slovenj Gradcu: Zavod RISA, Center za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje; za Zavod Risa Tatjana Knapp

Tisk: SIJ ZIP center

Naklada: 600

Cena knjige: Brezplačni izvod

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Univerzitetna knjižnica Maribor

37.091.3:028(035)

028(035)

HARAMIJA, Dragica

Lahko je brati. Nasveti za lahko branje v slovenščini. 2, Pravila [Elektronski vir] / [avtorice Dragica Haramija, Tatjana Knapp, Saša Fužir ; sodelavci Drago Brumen ... [et al.] ; ilustracija na ovitku Sašo Vrabič, ilustrator Zoran Smiljanić ; fotografa Matej Golob in Lea Golob]. - Podgorje pri Slovenj Gradcu : Zavod Risa, 2019

Način dostopa (URL): <http://www.lahkojebrati.si/PRIROCNKA>

ISBN 978-961-93928-7-4

1. Gl. stv. nasl. 2. Knapp, Tatjana 3. Fužir, Saša
COBISS.SI-ID 96300545

LAHKO JE BRATI

Nasveti za lahko branje v slovenščini

**2
PRAVILA**

POZDRAVLJENI

Veliko ljudi potrebuje **lahko branje**.

V tej knjigi so nasveti,

kako naredimo lahko branje v slovenščini.

Taki knjigi rečemo **vodnik** ali **priročnik**.

Knjigi smo dali naslov **Lahko je brati:**

Nasveti za lahko branje v slovenščini.

Knjiga je v 2 delih:

- zvezek 1 in
- zvezek 2.

To je zvezek 2: Pravila.

V zvezku 2 so napisana

slovenska **pravila** za lahko branje.

Zvočna knjiga je na spletni strani

www.lahkojebrati.si.

Zvočno knjigo poslušamo.

Knjiga je tudi na USB-ključku.

Na spletni strani in USB-ključku

so tudi:

- slike,
- slovar lažjih besed.

KAJ JE V PRAVILIH

POZDRAVLJENI	2
KAJ JE V PRAVILIH	3
ZNAKI V KNJIGI	4
SLOVENSKA PRAVILA ZA LAHKO BRANJE	5
Priprava na delo	5
PISAVA	7
BESEDE	14
POVEDI IN STAVKI	21
ŠTEVILA	28
BESEDILA	31
SLIKE	45
ZNAK IN STOPNJE LAHKEGA BRANJA	53
OBJAVA	65
VIRI	78

ZNAKI V KNJIGI

V Uvodu smo predstavili znake,
ki nam pomagajo,
ko knjigo beremo.
Ponovimo jih.

V knjigi je veliko PRIMEROV.

Primeri so napisani v okvirjih.

LAHKO BRANJE

To je znak,
da je primer **dober** za lahko branje:

TEŽKO BRANJE

To je znak,
da je primer **slab** za lahko branje:

ZANIMIVO

Daljnogled je znak
za **manj pomembne** informacije.
Informacije pa so zanimive.

NASVET

Znak za **nasvet** je prst, kazalec:

POMEMBNO

Svinčnik je znak,
da je informacija **zelo pomembna**.

SLOVENSKA PRAVILA ZA LAHKO BRANJE

To so slovenska pravila za lahko branje.

Pravila so podobna navodilom.

Pravila potrebujemo zato,
da vsi delamo stvari na enak način.

Pravila,

ki so napisana v tej knjigi,
smo večkrat preizkusili.

Če boste pravila upoštevali,
bodo vaše informacije enostavne.

Ljudje jih bodo lahko brali in razumeli.

Naredili boste lahko branje.

Priprava na delo

O tem smo že pisali v Uvodu,

a ponovimo še tukaj:

Preden začnemo delati lahko branje,

moramo izvedeti čim več o ljudeh,

ki jim je lahko branje namenjeno.

Kaj bralci zmorejo?

Kakšne težave imajo pri branju?

Sestavimo **skupino bralcev**,
ki potrebujejo lahko branje.
Pomagali nam bodo pri delu.
Če te možnosti nimamo,
se poskusimo povezati vsaj z 1 bralcem.

Skupaj izberimo **vsebino**.

Vsebina je to:

- o čemer se pogovarjamo,
- kar pišemo,
- kar rišemo.

Izberimo tudi **obliko** informacije.

To pomeni,
da se moramo odločiti,
ali bomo na primer delali lahko branje,
ki ga bomo potem natisnili.
Morda se bomo raje odločili za videoposnetek.

POMEMBNO

Za vas smo pripravili **predlogo**.

To je dokument v elektronski obliki.

Predloga je narejena po pravilih lahkega branja.

V predlogo vstavite svoje besedilo.

Besedilo bo v pisavi,
ki je dobra za lahko branje.

Predloga je na spletni strani in USB-ključku.

Pripravljeni na pravila?

Začnimo.

PISAVA

1. Črke brez repkov

Lahko branje navadno pišemo na računalnik.

Uporabljamo takšno pisavo,
ki je lahka za branje.

Črke morajo biti brez repkov.

Repkom rečemo tudi **serifi**.

Ta knjiga je napisana s črkami brez repkov ali brez serifov.

Črke so povsod enako debele.

Pisavi brez repkov rečemo **nenserifna pisava**.

Nenserifne črke beremo lažje.

Serifne črke niso povsod enako debele.

Imajo repke.

Pisava z repki je težka za branje.

PRIMER

Ta poved je napisana s črkami z repki.

m
REPEK

Navadno izberemo samo 1 vrsto pisave.

To pisavo uporabljamo skozi vso besedilo.

Ta knjiga je napisana s pisavo Arial.

NASVET

Pisav brez repkov je veliko.

Ene od teh pisav imajo črke oblikovane drugače,
kot jih pišemo v šoli.

Taka črka je na primer črka **g**.

Pisave, ki nimajo repkov in imajo navadno črko g, so za lahko branje odlične.

PRIMER

Za lahko branje so dobre pisave:

- Arial,
- Liberation Sans,
- Levenim MT,
- Verdana,
- **Tiresias**.

Za lahko branje so slabe pisave:

- Times New Roman,
- Georgia,
- Cambria.

ZANIMIVO

Pisava Tiresias je nastala za ljudi, ki slabo vidijo.

2. Velikost pisave vsaj 14

Velikost pisave naj bo najmanj 14 točk.

V tej knjigi je pisava velikosti 14 točk.

3. Male ali velike tiskane črke

Navadno ljudje lažje beremo **male tiskane črke**.

To so črke,

ki jih je v tej knjigi največ.

Pri malih tiskanih črkah takoj vidimo,

katere besede so na primer imena.

Imena pišemo z veliko začetnico.

Male črke so boljše tudi zato,

ker velike črke na spletu pomenijo kričanje.

Za lahko branje zato raje uporabimo male tiskane črke.

PRIMER

Jure na Facebooku napiše:

RAD IMAM KAVO.

Tina Jureta vpraša,
zakaj kriči.

Jure na Facebooku napiše:

Rad imam kavo.

Tina všečka Juretovo objavo.

Če uporabimo velike črke,

je tako,

kot bi uporabili same začetnice.

VELIKE TISKANE ČRKE SO TEŽJE ZA BRANJE.

STAVKI Z VELIKIMI ČRKAMI NAJ BODO RES KRATKI.

Velike črke uporabimo za pisanje NASLOVOV

ali pomembnih stvari.

POMEMBNO

Velike črke uporabimo tudi takrat,
če naši bralci ne poznajo malih črk.
Nekateri ljudje berejo samo velike črke.
V šoli so se morda naučili samo velike črke.
A tudi odrasli se učimo brati.
Kadar koga učimo brati,
navadno vidimo,
da ga lažje naučimo malih tiskanih črk.
Morda bomo koga naučili brati male črke.

Z računalniškimi programi
male tiskane črke hitro spremenimo v velike.
Če na svojem računalniku na primer
uporabljamo program Microsoft Word,
z njim male črke hitro spremenimo v velike.
Velike črke spremeniti v male pa je težko.
Program ne ve,
kdaj se poved konča.
Program ne ve,
katere besede so imena.
Zato program kar vse besede napiše z malo začetnico.

A a b B

NASVET

Če besedilo najprej napišemo z malimi črkami,
male črke z lahkoto spremenimo v VELIKE.
Tako bodo informacije dobili tudi ljudje,
ki berejo samo velike črke.

4. Večji razmik med črkami in besedami

Med črkami mora biti dovolj velik razmik.

To pomeni,

da črke ne smejo biti preveč skupaj.

Dovolj velik razmik je širši od navadnega.

Razmik naj bo razširjen za približno pol točke.

PRIMER

Mateja ima nov avto.

To je dovolj velik razmik med črkami.

Poved je lahka za branje.

Mateja ima nov avto.

To je premajhen razmik med črkami.

Črke so preveč stisnjene.

Poved je zato za branje težka.

M a t e j a i m a n o v a v t o .

T a k š e n r a z m i k p a j e ž e p r e v e l i k .

Tudi med besedami mora biti dovolj velik razmik.

Besede ne smejo biti preveč skupaj.

5. Uporabimo pokončno pisavo

Izogibamo se ležeči pisavi.

Ležeča pisava je poševna pisava.

PRIMER

Ležeča pisava je težka za branje.

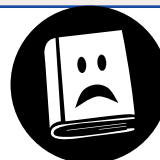
6. Uporabimo navadno pisavo

Izogibamo se posebnim oblikam pisave.

Izogibamo se pisavi s sencami.

PRIMER

Pisava s sencami je težka za branje.

Izogibamo se pisavi,

ki ima samo zunanje obrobe.

PRIMER

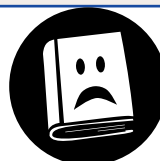
Pisava z zunanjimi robovi je težka za branje.

Izogibamo se podčrtani pisavi.

PRIMER

Podčrtana pisava je težka za branje.

Če bi radi pisali v različnih barvah,
prej dobro premislimo.

Se bodo barve dobro videle na ozadju?

Bomo besedilo fotokopirali črno-belo?

Se bodo barve na kopiji videle?

Ali smo prepričani,

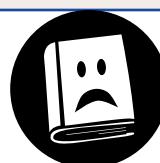
da naši bralci razlikujejo barve med sabo?

Ali smo prepričani,

da bralci vidijo različne barve?

PRIMER

Roza barva se slabo vidi na svetlem ozadju.

B E S E D E

7. Uporabimo slovenske besede

Besedam, ki so nastale v drugih jezikih, rečemo **tujke**.

Tujke težje razumemo.

Včasih tujke razumemo narobe.

PRIMER

Ana je precizno obrisala mizo.

Beseda precizno je tujka.

Pomeni natančno.

Pri lahkem branju uporabimo slovensko besedo:

Ana je natančno obrisala mizo.

8. Uporabimo lažje besede

Izberimo lahke besede.

To so besede,

ki jih ljudje dobro poznamo
in jih pogosto uporabljamo.

Včasih bomo uporabili
tudi kakšno težko besedo.

Takrat moramo besedo pojasniti.

Besedo razložimo:

- takoj ali
- na koncu besedila.

V razlagi uporabimo primere,
ki jih ljudje dobro poznajo.

PRIMER

Pravilo je podobno navodilu.

Pravila potrebujemo zato,
da delamo stvari na isti način.

Pravila imamo na primer pri športu.

Nogometna tekma ima 2 polčasa.

To je nogometno pravilo.

POMEMBNO

Primeri lažjih besed so na:

- USB-ključku,
- spletni strani **www.lahkojebrati.si**.

9. Uporabimo iste besede

Če večkrat omenimo neko stvar,
za to stvar vedno uporabimo isto besedo.

PRIMER

Zoran bere knjigo.

Knjiga ima veliko strani.

Za knjigo smo vsakič uporabili isto besedo.

To lažje razumemo.

Zoran bere knjigo.

Bukla ima veliko strani.

Za knjigo smo uporabili različni besedi.

Enkrat smo napisali knjiga,

drugič pa bukla.

To razumemo težje.

10. Previdno s kraticami

Kratica je krajšava za več besed skupaj.

Kratico sestavljajo prve črke besed.

Kratice uporabimo samo takrat,

ko je res nujno.

PRIMER

Petra hodi v VDC.

Uporabniki navadno uporabijo kar kratico VDC.

Uporabniki vedo,

kaj VDC pomeni.

V takem primeru kratico brez težav uporabimo.

Razložiti moramo,

kaj kratica pomeni.

VDC je kratica za **varstveno-delovni center**.

11. Brez okrajšav

Včasih besede krajšamo.

Namesto **na primer** napišemo **npr.**

Namesto **in tako dalje** napišemo **itd.**

Okrajšanim besedam rečemo **okrajšave**.

Okrajšave so težke za branje.

PRIMER

Napišimo **na primer**.

To je za branje lahko.

Npr. pustimo za težko branje.

12. Previdno z zaimki

Zaimek je beseda,

ki zamenja neko drugo besedo.

Zaimek uporabimo namesto imena.

Zaimek uporabimo za osebe ali stvari,
o katerih govorimo ali pišemo.

Zaimki so na primer:

- jaz,
- moje,
- ona,
- njeno.

Zaimke uporabimo previdno.

Včasih je težko razumeti,
koga ali kaj je zaimek zamenjal.

Če nismo prepričani,
raje uporabimo ali ponovimo
ime osebe ali stvari.

PRIMER

Saša ima kratke lase.

Njeni lasje so svetli.

Beseda **njeni** je zaimek.

Zaimki so težki za branje.

Napišemo raje kar

Saša ima kratke lase.

Saša ima svetle lase.

13. Previdno s pomanjševalnicami

Pomanjševalnice so tiste besede,

ki stvar pomanjšajo.

Pomanjševalnice se večkrat slišijo otročje.

Uporabimo jih previdno.

PRIMER 1

Pomanjševalnica besede miza je **mizica**.

Odraslim ljudem ne rečemo,

naj sedejo za mizico.

PRIMER 2

Pomanjševalnica besede kruh je **kruhek**.

Odraslim ljudem za malico ne damo kruhka,

ampak kruh.

POMEMBNO

Izogibamo se otročjega govora.

To pomeni,

da ne uporabljamo otročjih besed.

Otročji besedi sta na primer:

- papica,
- pupica.

Lahko branje ne sme biti otročje branje.

Naši bralci so odrasli ljudje.

Zato se do njih tako tudi obnašamo.

14. Lahko uporabimo pogovorne besede

Ljudje v pogovoru uporabljamo tudi take besede, ki jih navadno ne napišemo v knjige.

Včasih bralci bolje razumejo prav besede iz pogovorov.

PRIMER

Nekateri ljudje pišejo pesmi.

Beseda **nekateri** je težka beseda.

Bralci svetujejo,

da raje napišemo tako:

Eni ljudje pišejo pesmi.

Pri lahkem branju je dovoljeno, da uporabimo pogovorne besede.

To moramo razložiti ljudem, ki bodo jezikovno pregledali naše besedilo.

Skupaj se odločimo za dobro rešitev, ki bo lahka za branje.

POVEDI IN STAVKI

15. Vsak stavek je v svoji vrstici

Poved je najkrajše zaključeno sporočilo.

Na koncu ima vedno zapisano končno ločilo:

- piko .
- klicaj !
- vprašaj ?

Poved je narejena iz 1 stavka ali iz več stavkov.

Kadar je poved narejena iz več stavkov,
vsak stavek napišemo v svojo vrstico.

PRIMER

**Sonja peče kruh,
saj ima njena družina rada domač kruh.**

To je poved.

Vsak stavek smo napisali v svojo vrstico.

V 1 vrstici je 1 stavek.

Med stavkoma je vejica.

16. Stavki so kratki

Stavek je narejen iz besed.

Stavek mora biti kratek.

PRIMER

Sonja peče kruh.

To je kratek stavek.

Ker ima na koncu piko,
mu pravimo poved.

NASVET

Gremo nazaj na poved:

**Sonja peče kruh,
saj ima njena družina rada domač kruh.**

Vsak stavek smo napisali v svojo vrstico.

To je dobro.

Lahko pa napišemo še lažje.

Naredimo 2 stavka.

Takole:

**Sonja peče kruh.
Sonjina družina ima rada domač kruh.**

Dolge povedi so navadno
narejene iz več stavkov.

Bolje je,
da napišemo več kratkih povedi.

PRIMER

**Soseda, ki ji je ime Maja, si je kupila lepo
rdečo obleko, da jo bo oblekla za v službo.**

To je dolga in težka poved.

**Sosedi je ime Maja.
Kupila si je lepo obleko.
Obleka je rdeče barve.
Maja jo bo oblekla za v službo.**

Te povedi beremo lažje.

17. Besed ne delimo

Besed na koncu vrstice nikoli ne delimo.

Beseda mora vedno ostati cela.

PRIMER

Drago rad pleše polko.

V povedi so vse besede cele.

**Drago rad pleše pol-
ko.**

Beseda polka je razdeljena v 2 vrstici.

Takšno besedo težko preberemo.

18. Brez prispodob

Pisatelji in pesniki radi uporabljajo prispodobe.

Prispodoba pomeni,

da stvar opišemo z nečim,

kar je tej stvari podobno.

Pri opisu malo pretiravamo.

PRIMER

Simon strelja kozle.

To ne pomeni,

da Simon s puško strelja na kozle.

Pomeni pa,

da Simon govori neumnosti.

Pri lahkem branju napišemo:

Simon govori neumnosti.

19. Ljudi nagovorimo neposredno

Pišemo tako,

kot bi se z ljudmi pogovarjali.

Ste opazili,

da tako pišemo tudi v tej knjigi?

Ljudi včasih vikamo.

V tej knjigi bralce vikamo.

PRIMER

V knjigi boste (vi) našli pravila.

To je vikanje.

Ljudi včasih tikamo.

V knjigi boš (ti) našel pravila.

To je tikanje.

NASVET

Odrasle ljudi,

ki jih ne poznamo,

navadno vikamo.

O tem,

ali se bomo vikali ali tikali,

se z ljudmi prej dogovorimo.

Bralce nagovorimo spoštljivo.

Bralci so ljudje,

vredni spoštovanja.

20. Uporabimo trdilne povedi

Za lahko branje so bolj razumljive trdilne povedi.

Izogibamo se nikalnim povedim,
ker so težje razumljive.

PRIMER

Katja je dobra.

To je trdilna poved.

Nekaj trdimo.

To poved lažje razumemo.

Katja ni slaba.

To je nikalna poved.

To poved težje razumemo.

NASVET

Včasih vseeno lažje razumemo nikalno poved.

Če nikalno poved uporabljamo vsak dan,
smo je navajeni.

Posvetujmo se z bralci.

PRIMER

Vlado ne more spati.

V pogovoru to večkrat rečemo.

Manjkraj rečemo:

Vlado je nespečen.

21. Uporabimo tvorni način

Pri pisanju uporabimo **tvorni** način.

To pomeni, da povemo,
kaj je nekdo naredil.

PRIMER

Nevenka je zapela pesem.

To je tvorni način.

Nevenka je nekaj naredila.

To lažje razumemo.

Pesem je bila zapeta.

To je trpni način.

Nekaj se je zgodilo s pesmijo.

To težje razumemo.

ŠTEVILA

Preden uporabimo številke,
se moramo vprašati:

- Kaj želimo s številko povedati?
- Ali je natančna številka sploh pomembna?
- Se je nekaj povečalo ali zmanjšalo?

22. Majhna števila so lažja

Števila do 10 napišemo s številko ali z besedo.

Preverimo,
kaj bralci bolje razumejo.

PRIMER

Peter ima 3 mačke.

Peter ima tri mačke.

23. Velika števila so težka

Velika števila so večmestna števila.

Velika števila je težko razumeti.

PRIMER

Slovenija ima 2.066.880 prebivalcev.

To težko razumemo.

Raje napišimo:

Slovenija ima več kot 2 milijona prebivalcev.

To lažje razumemo.

24. Odstotki so težki

Odstotkom po domače rečemo procenti.

Odstotki so označeni z znakom %.

Odstotke vidimo na primer
na razprodaji oblačil.

Odstotki nam povedo,
za koliko je obleka znižana.

Odstotke težje razumemo,
zato jih raje izpustimo.

PRIMER

**Ceno obleke so v trgovini
znižali za 60 %.**

To težko razumemo.

Raje napišimo:

**Ceno obleke so v trgovini
znižali za več kot polovico.**

BESEDILA

25. Bralce poznamo

Vedeti moramo,

za koga pišemo besedilo.

Ali pišemo na primer za uporabnike v VDC-ju?

Ali pišemo za starejše ljudi?

26. Informacije dodamo

Bralec mora v besedilu dobiti vse potrebne informacije.

Če je vsebina za bralce nova,
razložimo tudi ozadje vsebine.

To pomeni,

da informacije dodamo.

PRIMER

Borut Pahor je na obisku pri Vladimirju Putinu.

Pogovarjata se o sodelovanju.

Pojasnimo ozadje:

Borut Pahor je predsednik Slovenije.

Vladimir Putin je predsednik Rusije.

Pogovarjata se o tem,

kako bi Slovenija in Rusija sodelovali.

27. Besedilo je kratko

Bolje je,

če je besedilo kratko.

Ljudje se dolgega besedila ustrašijo.

Če je besedilo dolgo,
ga navadno razdelimo na več delov.
To knjigo smo na primer razdelili na 2 dela.
Knjiga ima 2 zvezka.

28. Naslov je jasen

Naslov mora biti jasen.
To pomeni,
da ga lahko razumemo.
Naslov mora povedati,
kaj je v besedilu napisano.

PRIMER

Knjigi o tenisu damo naslov TENIS.

Knjigi o tenisu ne damo naslova
PLES LOPARJEV.

29. Izberemo pomembne informacije

Sporočimo samo tisto,
kar je zares pomembno.

Pomembne informacije poudarimo.

To pomeni,
da informacije naredimo bolj vidne.

Pomembne informacije damo na začetek besedila.

**Pomembne informacije
napišemo z debelimi črkami.**

Pomembne informacije damo v okvir.

Pomembne informacije večkrat ponovimo.

Težke besede večkrat pojasnimo.

30. Besedilo poravnamo levo

Besedilo poravnamo levo.

Vse vrstice v besedilu se začnejo na levi strani.

Vse vrstice so enako daleč od levega roba.

Temu rečemo leva poravnava.

PRIMER

To besedilo je levo poravnano.

Besedilo je lažje za branje.

Obojestranska poravnava je težka za branje.

Med besedami je različno veliko prostora.

31. Pripovedujemo po vrsti

Vse informacije o eni stvari združimo.

Pripovedovati začnemo na začetku.

Pripovedujemo po vrsti.

PRIMER

**Poleti sem bil na morju.
Na morju sem imel denarnico.
To denarnico sem včeraj izgubil.
Na morju pa sem denarnico še imel.
Dekletu sem plačal sladoled.
Zdaj sem brez denarja.**

V tej zgodbi sta zmešana prej in zdaj.
To je težko razumeti.

**Poleti sem bil na morju.
Na morju sem imel denarnico.
Dekletu sem plačal sladoled.
Denarnico sem včeraj izgubil.
Zdaj sem brez denarja.**

V tej zgodbi gremo lepo po vrsti.
To je lažje razumeti.

32. Naštevamo v vrsticah

Misli ali besede naštevamo tako,
da damo vsako misel ali besedo
v novo vrsto.

Pred naštevanjem postavimo **dvopičje**.

Dvopičje je ta znak :

Misli in besede navadno tudi označimo.

PRIMER

Lahko branje je namenjeno:

- ljudem, ki imajo težave pri branju,
- ljudem, ki slabo poznajo slovenski jezik.

Zgornji primer lažje beremo.

Naštevanje besed in misli v eni vrsti

pa je za branje težko.

Lahko branje je namenjeno ljudem, ki imajo težave pri branju, ljudem, ki slabo poznajo slovenski jezik.

33. Pustimo prostor

Na eno stran damo malo informacij.

Na listu pustimo veliko praznega prostora.

PRIMER

NERED V VERONI

Družina Monteg in družina Kapulet
se zelo močno sovražita.

Na ulicah Verone se na začetku
naše zgodbe srečajo njihovi služabniki.
Začnejo se pripraviti, želiti in
bojevati z meči.

Benvolio Monteg ne želi preprirov.
Izvede svoj meč.

34. Previdno s stolpci

Besedilo, ki je napisano v stolpcih,
je včasih za branje težko.

PRIMER

Naša zgodba se je zgodila
pred davnimi leti
v lepem mestu Verona.

V njem živita dve družini, ki sta sprti.

Ena družina ima sina Romea.

Druga družina ima hčer Julijo.

Romeo in Julija se zaljubita.

Njuna ljubezen se žalostno konča.

Po njuni nesrečni smrti

se družini nehata prepirati.

Spoznali boste zgodbo o
sovraštvu dveh družin in

o nesrečni ljubezni Romea in Julije.

Sovraštvo družin je tako močno,

da ga lahko ustavi šele smrt

obeh mladih zaljubljenecv.

Lahko branje je navadno brez stolpcev:

Naša zgodba se je zgodila

pred davnimi leti

v lepem mestu Verona.

V njem živita dve družini,

ki sta sprti.

Ena družina ima sina Romea.

Druga družina ima hčer Julijo.

Romeo in Julija se zaljubita.

Njuna ljubezen se žalostno konča.

Po njuni nesrečni smrti

se družini nehata prepirati.

Spoznali boste zgodbo o

sovraštvu dveh družin in

o nesrečni ljubezni Romea in Julije.

Če uporabimo stolpce,
jih moramo jasno ločiti med sabo.

PRIMER

LAHKO BRANJE
Branje je pravica vsakega človeka.
Nekateri ljudje težko berejo
in potrebujejo lahko branje.
Zelo pomembni sodelavci časopisa
so ljudje,
ki jim lahko branje koristi.
Oni najboljše svetujejo,
kaj je napisano razumljivo.

Sporočite nam svoje pripombe,
pohvale, razmišljanja.

ČASOPIS 20 MINUT
LETO 8, ŠTEVILKA 3
ČASOPIS DELAMO
UREDNIKA ZA VSEBINO IN LAHKO
BRANJE
Domen Retež in Sada Fužir
izrednica rnanca

35. Večji prostor med vrsticami

Med vrsticami mora biti več prostora.

Razmik med vrsticami naj bo velik vsaj **1 točko in pol**.

Tak razmik med vrsticami je tudi v tej knjigi.

Če je razmik med vrsticami manjši,
težje beremo.

PRIMER

Te vrstice so napisane
z razmikom 1 točke.
Zato te vrstice težje beremo.

V tej knjigi imajo vrstice razmik 1 točko in pol.
To je lahko branje.

36. Večji prostor med odstavki

Odstavek je del besedila.

Med odstavki mora biti več prostora.

Razmik med odstavki naj bo približno 3 točke.

Razmik 3 točk med odstavki
uporabljamo tudi v tej knjigi.

37. Številke strani označimo

Strani označimo s številkami.

Številka strani se mora dobro videti.

38. Posebni znaki so težki

Posebni znaki ali **simboli**

so včasih težki za branje.

Ljudje ne vedo,

kaj ti simboli pomenijo.

Veliko simbolov v besedilu človeka zmede.

Znak za pomišljaj – pomeni **od do**.

Raje uporabimo besedi od in do.

PRIMER

Trgovina je odprta 10.00–19.00.

To je težje brati.

Trgovina je odprta od 10.00 do 19.00.

To je lažje brati.

Znak **&** pomeni **in**.

Raje uporabimo besedo **in**.

PRIMER

Nataša & Damjan sta lep par.

To poved beremo težje.

Nataša in Damjan sta lep par.

To poved beremo lažje.

Znak / pomeni **ali**.

Raje uporabimo besedo ali.

PRIMER

V službi dobimo toplo/hladno malico.

To poved beremo težje.

V službi dobimo toplo ali hladno malico.

To poved beremo lažje.

» « so **narekovaji**.

Narekovaje uporabimo takrat,

ko nekdo govori.

Mi smo se odločili,

da narekovajev ne bomo pisali.

Namesto tega pri lahkem branju

govor pišemo z debelimi črkami.

PRIMER

Marta je rekla:

»Eno ribo, prosim.«

To težko beremo.

Maja je rekla:

Eno ribo, prosim.

To beremo lažje.

39. Opombe so težke

Opomba je nekaj,
kar napišemo izven besedila.

Opombo napišemo na primer
pod črto na strani.

Poglejte na to stran spodaj pod črto.¹

Tam je napisana številka 1.

Opombe so težke za branje.

Težke stvari raje
razložimo v besedilu.

40. Tabele in grafe razložimo

Tabela so podatki
v stolpcih in vrsticah.

Tabeli rečemo tudi razpredelnica ali preglednica.

Primer tabele je jedilnik.

PRIMER

NAVADNI	DIETNI

¹ Opombe so težke za branje.

Včasih so tabele in grafi težki za branje.
Kadar uporabimo težjo tabelo ali graf,
moramo razložiti,
kaj pomeni.

PRIMER

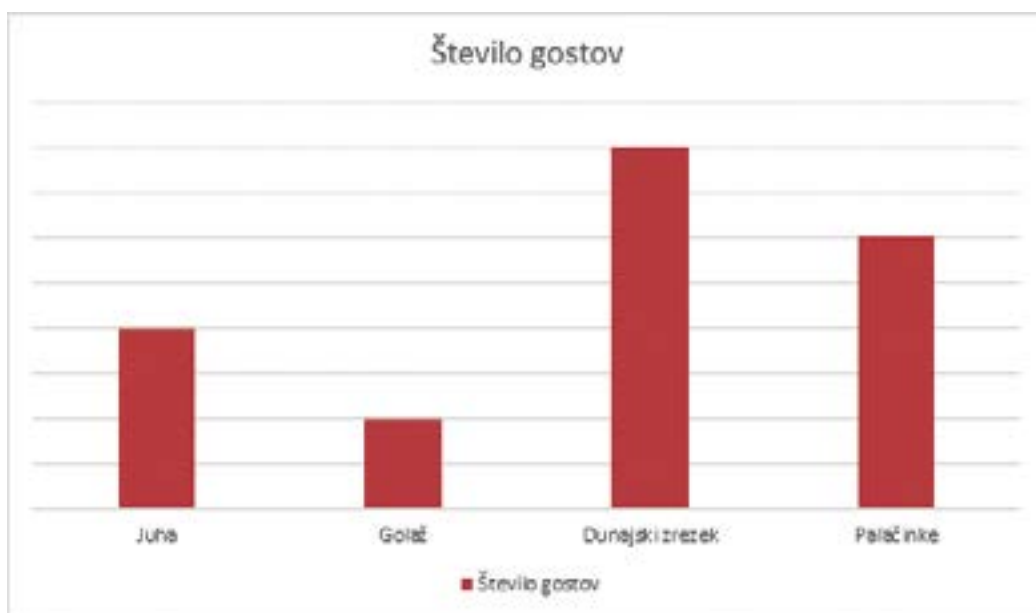
V gostilni je veliko gostov.

Največ gostov je naročilo dunajski zrezek.

Veliko gostov je naročilo palačinke.

Manj gostov je naročilo juho.

Najmanj gostov je naročilo golaž.

41. Ozadje je prazno

Ozadje je podlaga,
na kateri so besede in slike.

Ozadje mora biti takšno,
da se besedilo dobro vidi.

Pod besedilo ne dajemo slik ali vzorcev.

PRIMER 1

To je za branje težko.

PRIMER 2

To je za branje težko.

42. Črke se dobro vidijo

Najbolje je,

da uporabimo **temne črke na svetlem ozadju.**

V tej knjigi so črne črke.

Ozadje je kremne barve.

Če bi knjigo napisali z rumenimi črkami,

bi jo zelo težko brali.

PRIMER

To besedilo je težko za branje.

Besedilo je težko brati
zaradi svetlih črk na svetlem papirju.

Včasih uporabimo tudi temno ozadje
in svetle črke.

Pri tem moramo paziti,
da bodo črke res veliko svetlejše od ozadja.

PRIMER

Danes si zelo lepa.

To je za branje lahko.

Danes si zelo lepa.

To je za branje težko.

SLIKE

43. Uporabimo slike

Lahko branje ima slike.

Če je mogoče,
damo poleg vsake pomembne misli sliko.

Slike so:

– fotografije,

– risbe,

– znaki.

Posebni vrsti znakov rečemo **piktogrami**.

To besedo boste morda večkrat videli ali slišali.

44. Uporabimo lahko samo slike

Včasih je branje tudi brez besedila.

Same slike so tudi lahko branje.

PRIMER 1

Knjiga **Ferdo, veliki ptič**

ima same slike.

Taki knjigi rečemo slikanica.

Slike Ferda je naslikala Andreja Peklar.

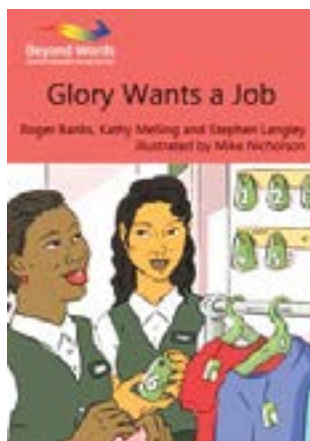
PRIMER 2

Tudi v zbirki **Knjige onkraj besed**

so samo slike.

Taka knjiga je na primer

Glorija si želi službo.

45. Slike so zraven besedila

Slike pomagajo,
da besedilo bolje razumemo.

V slovenščini damo slike desno od besedila.

Tako bralec najprej prebere besede,
potem pogleda sliko.

Slika mu pomaga razumeti besede.

PRIMER

Varstveno-delovni center
je posebna delavnica.
Na kratko ji rečemo VDC.
V VDC hodijo odrasli uporabniki.
Tam delajo različne stvari.
Učijo se različne stvari.

Sliko lahko damo tudi na konec odstavka.

PRIMER

Po kosilu Nika skuha kavo.
Natoči jo v skodelico.

Pomembno je,
da je na sliki to,
kar piše v besedilu.

V besedilu navadno uporabimo samo 1 vrsto slik.

To pomeni, da uporabimo:

- samo fotografije,
- samo risbe,
- samo znake.

V tej knjigi pa imamo več vrst slik.

Tako smo stvari lažje razložili.

POMEMBNO

Kadar je na fotografiji resnična oseba,
se bralci včasih težko vživijo v situacijo.
Takrat je bolje uporabiti risbo.

46. Primerne slike

Uporabimo slike,
ki so primerne za naše bralce.
Ko pišemo za odrasle,
uporabimo slike za odrasle.
Ko pišemo za otroke,
uporabimo slike za otroke.

PRIMER

Ta risba je primerna bolj za otroke.

Ta risba je primerna za odrasle.

47. Jasne slike

Izberemo takšne slike,
ki so primerne za besedilo.

Na sliki naj bo malo stvari.

Bralcu mora biti jasno,

kaj slika prikazuje.

Slik ne uporabimo samo zato,
ker so lepe.

PRIMER

Poskusimo najti fotografijo **stopnic**.

Ta slika je jasna.

Ta slika pa je nejasna.

48. Slike so barvne ali črno-bele

Barvne slike bralca navadno pritegnejo.

Barve so privlačne.

Če želimo bralce pritegniti,
uporabimo barvne slike.

49. Slike preverimo

Slike preverimo pri bralcih.

Preverimo jih na enak način,
kot z bralci preverimo besedilo.

Bralce vprašamo,
kaj vidijo na sliki.

NASVET

Kje dobimo slike?

Slike naredimo **sami**.

Narišemo risbe.

Stvari fotografiramo.

Za pomoč prosimo risarja ali fotografa.

Veliko slik za lahko branje je na:

- spletni strani **www.lahkojebrati.si**,
- USB-ključku.

Risbe je narisal naš risar.

Fotografije sta posnela naša fotografa.

Teh slik ni treba plačati.

Uporabite jih,
ko boste delali vaše lahko branje.

Ene slike dobimo na spletu **zastonj**.

PRIMER

Slike dobimo zastonj na spletni strani

www.easyonthei.nhs.uk/all.

Teh slik ni treba plačati.

Moramo pa se prijaviti na spletno stran.

Slike za lahko branje je mogoče tudi **kupiti**.

PRIMER

Slike lahko kupimo na spletni strani

www.photosymbols.com.

Te slike moramo plačati.

POMEMBNO

Slik ne smemo kar kopirati s spleta.

O avtorskih pravicah pišemo v Uvodu.

ZANIMIVO

Ljudje z avtizmom menda

lažje mislijo v slikah.

To pomeni,

da se lažje učijo s pomočjo slik.

Težje se učijo s pomočjo besed in zvokov.

ZNAK IN STOPNJE LAHKEGA BRANJA

50. Lahko branje označimo

Lahko branje moramo označiti.

Navadno damo na naslovnico besedila **znak**, da je besedilo v obliki lahkega branja.

Ljudje takoj vedo, da bodo besedilo lažje razumeli.

Zraven morda napišemo

LAHKO BRANJE.

51. Slovenski znak za lahko branje

Na slovenskem znaku za lahko branje je nasmejana knjiga, ki mežika.

S tem znakom označimo lahko branje, ki upošteva pravila iz te knjige.

Če niste prepričani, da ste naredili lahko branje, lahko date vaš izdelek pregledati strokovnjakom.

Naslovi strokovnjakov so na koncu knjige.

Barva znaka je posebna vijolična barva.

Znak mora biti velik vsaj 1 centimeter.

To je toliko:

Slovenski znak je tudi na USB-ključku.

Znak je tudi na spletni strani.

Od tam ga prenesete na svoj računalnik.

Zapomnite si ta znak.

Pokažite ga še drugim ljudem.

Naučite jih,

kaj znak pomeni.

Uporaba znaka je brezplačna.

Za uporabo ni treba plačati.

Če besedilo javno objavimo,

moramo nekje napisati:

© Slovenski znak za lahko branje: Zavod Risa.

Če Zavod Risa ugotovi,

da je besedilo narejeno brez

upoštevanja pravil iz te knjige,

bo morda prepovedal uporabo slovenskega znaka.

POMEMBNO

Zelo bomo veseli,

če nas boste obvestili,

da ste na primer izdali knjigo lahkega branja.

Če nam boste knjigo poslali,

jo bomo objavili na spletni strani

www.lahkobranje.si.

52. Evropski znak za lahko branje

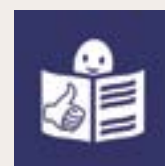
Evropsko združenje za vključevanje Inclusion Europe je naredilo evropski znak za lahko branje.

Če ga želite uporabiti,

morate upoštevati navodila Inclusion Europe.

Navodila so na spletni strani:

www.easy-to-read.eu/sl/european-logo.

53. Uporaba 2 znakov za lahko branje

Lahko uporabite slovenski in evropski znak.

Pri tem morate upoštevati

pravila za oba znaka.

POMEMBNO

Kaj so stopnje lahkega branja?

Stopnja je podobna stopnici.

Če hočemo priti iz pritličja v prvo nadstropje, moramo iti po stopnicah.

Ko se učimo brati,

moramo premagati več stopenj.

Tudi lahko branje ima več stopenj.

54. Stopnje so za knjige in časopise

Stopnje lahkega branja veljajo za:

- knjige in
- časopise.

Stopnje imamo zato,

da pomagamo bralcem izbrati knjigo.

Če je na knjigi označena stopnja,

takoj vemo,

kako težka ali lahka je knjiga za branje.

Stopnje lahkega branja za odrasle

smo razdelili na **4 stopnje**.

55. Imena in oznake stopenj

Stopnje so označene s knjigami.

Vsaka stopnja ima:

- svoje **število knjig**,
- svojo **barvo**.

Prva stopnja je označena z modro knjigo.

Na knjigi je narisana roka.

Takole:

Druga stopnja je označena z 2 zelenima knjigama.

Takole:

Tretja stopnja je označena s 3 rumenimi knjigami

Takole:

Četrta stopnja je označena s 4 rdečimi knjigami.

Takole:

POMEMBNO

Oznake najdete na spletni strani

www.lahkojebrati.si

in jih lahko uporabite.

Oznake so tudi na USB-ključku.

Dodali smo tudi črno-bele oznake,

če boste tiskali v črno-belem tisku.

Stopnjo označimo na primer na naslovnici

ali na zadnji strani knjige.

56. Prva stopnja je čutilno branje

Prvo stopnjo opišemo kot čutilno branje.

Nekateri ljudje ne berejo.

Razumejo malo besed.

Tudi ti ljudje imajo pravico do informacij.

Imajo pravico do zgodb.

Čutilno branje ni napisano z besedami.

Zgodbo povemo s predmeti in z glasom.

Poslušalec se dotika stvari.

Posluša.

Gleda.

Vonja.

Čuti.

PRIMER

Na sliki so predmeti za zgodbo Glasbene vaje.

Zgodbo so izdali pri Bag Books.

Zgodbo označimo z oznako za prvo stopnjo:

57. Druga stopnja je zelo lahko branje

Drugo stopnjo opišemo kot zelo lahko branje.

Druga stopnja ima male ali

VELIKE TISKANE ČRKE.

Besed je zelo malo.

Morda uporabimo samo slike.

PRIMER 1

Na sliki so hlače.

Hlače oblečemo.

PRIMER 2

HLAČE

58. Tretja stopnja

Na tretji stopnji
upoštevamo vsa navodila,
ki so napisana v tej knjigi.

PRIMER

OBLAČILA

Oblačila so na primer:

- hlače,
- plašč,
- spodnje perilo.

Oblačila so tudi:

- rokavice,
- klobuk,
- škornji.

59. Četrta stopnja

Besedila na četrty stopnji

upoštevajo pravila lahkega branja:

- besedilo poravnamo na levo stran,
- velikost črk je vsaj 14,
- izberemo pravo pisavo,
- uporabimo samo nekatera ločila,
- govor zapišemo z debelimi črkami,
- pomembnim informacijam dodamo slike,
- upoštevamo druge značilnosti lahkega branja, ki so predstavljene v tej knjigi.

Na četrty stopnji so povedi daljše.

Povedi so na četrty stopnji

sestavljene tudi iz več stavkov.

PRIMER

OBLAČILA

Oblačila so predmeti,
s katerimi dopolnimo
in spremenimo svoj zunanji videz.

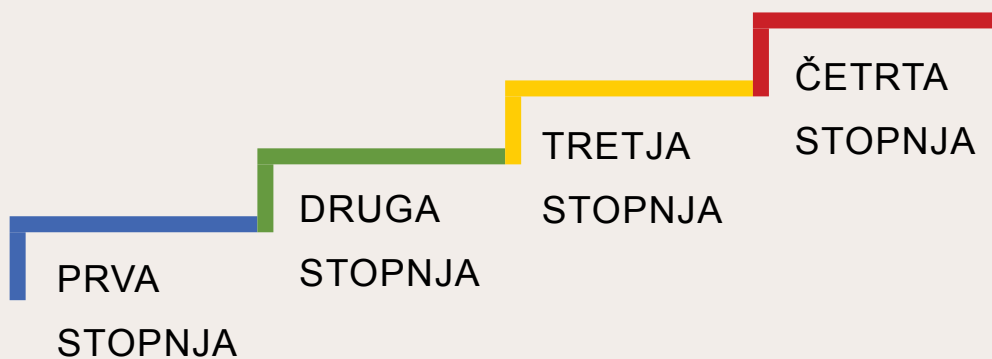
Oblačila imajo več namenov.
Uporabljamo jih, da nas ne zebe
ali da nam ni vroče.

Naša oblačila na primer pokažejo,
kje smo v službi,
ali smo mladi ali starejši.
Drugim z oblačili pokažemo,
katere barve so nam všeč
in katera oblačila radi nosimo.

ZANIMIVO

Stopnje lahkega branja
so kot stopnice.

POMEMBNO

Včasih stopnje lahkega branja

ne moremo natančno določiti.

Za vsakega človeka ne moremo določiti stopnje,
ker ljudje poznamo različne stvari.

Imamo različna znanja.

Zanimajo nas različne stvari.

Nič hudega,

če ne moremo določiti stopnje.

Knjigo v takem primeru označimo
samo z znakom za lahko branje.

Bralec se bo sam odločil,

če je knjiga zanj primerna.

Če bi stopnjo zelo radi določili,

pa se ne morete odločiti,

katera je prava,

izberite težjo stopnjo.

PRIMER

Če se ne morete odločiti
med tretjo in četrto stopnjo,
izberite četrto stopnjo.

Tako smo naredili tudi mi.

Ta knjiga sodi med tretjo in četrto stopnjo.

Določili smo ji četrto stopnjo.

Označili smo jo s 4 rdečimi knjigami.

OBJAVA

60. Preverimo z bralci

Preden informacijo objavimo,
jo morajo pregledati bralci,
ki jim je informacija namenjena.
Tem bralcem rečemo **testni bralci**.
Samo oni vedo,
ali je informacija za branje res lahka.
Imena bralcev napišemo med avtorje.

61. Preverimo s strokovnjaki

Preden informacijo objavimo,
naj jo pregledajo strokovnjaki.
Strokovnjaki so ljudje,
ki o neki stvari veliko vedo.
Tudi pri lahkem branju
morajo biti informacije točne.

PRIMER 1

Če pišemo o zakonih,
naj besedilo pregleda pravnik.

PRIMER 2

Če delamo priredbo knjige,
naj besedilo pregleda profesor književnosti.

POMEMBNO

Lahko branje je **timsko delo**.

To pomeni,

da iščemo dobre rešitve

skupaj z bralci in tudi s strokovnjaki.

62. Tiskanje informacij

Za tiskanje uporabimo navaden papir.

Na primer papir,

ki ga imajo ljudje v pisarnah.

Rečemo mu tudi **fotokopirni papir**.

Izberemo format **A4**.

Format pomeni velikost papirja.

Papir velikosti A4 najlažje fotokopiramo.

63. Papir se ne sme bleščati

Če se papir blešči,

to bralca zmede.

Papir naj bo **mat**.

Mat papir se ne blešči.

64. Pomembna je barva podlage

Če imamo možnost,

natisnemo črne črke na podlago kremne barve.

Za branje so najprijetnejše

črne črke na papirju kremne barve.

Tako je narejena tudi ta knjiga.

ZANIMIVO

Včasih ljudem s sindromom Irlen
črne črke na belem papirju delajo hude težave.
Ljudje z disleksijo imajo radi
rjave črke na zelenkastem papirju.

65. Nasveti za knjigo

Če delamo knjigo,
naj bo **papir debelejši**.
Debelejši papir se težje zmečka ali strga.

Format za knjigo je lahko A4.
Format je lahko tudi manjši od A4.
Manjšo knjigo lažje nesemo s seboj.
Dober format za knjigo je **B5**.
B5 je malo manjši od navadnega lista A4.

Dobro je,
da ima knjiga **trde platnice**.
Knjigo s trdimi platnicami lažje držimo v rokah,
ko beremo.
Je pa taka knjiga težja.
Tehta več kot knjiga z mehкими platnicami.
Če se vam zdi knjiga težka,
jo postavite na bralno stojalo.

Knjige za lahko branje so navadno kratke.
Imajo **malo strani**.

Navadno je bolje,
da namesto 1 debele knjige
naredimo 2 tanjši knjigi ali 3 tanjše knjige.

PRIMER

Ta knjiga ima skupaj veliko strani.
Razdelili smo jo na 2 zvezka.

66. Nasveti za časopis in revijo

Za časopis in revijo veljajo
vsa pravila za lahko branje.

Vsak članek naj ima vsaj 1 sliko.

Dobro je,
če so slike velike.
Paziti moramo,
da je okoli slike prazen prostor.
Slika mora biti ločena od besedila.

Ni dovolj,
da na začetku ali na koncu članka
napišemo ime in priimek človeka,
ki je članek napisal.
Morda bralci ne bodo vedeli,
zakaj smo napisali ime in priimek.
Biti moramo zelo jasni.

PRIMER

IZLET V MARIBOR

Melita Novak

IZLET V MARIBOR

Napisala Melita Novak.

NASVET

Pišemo o stvareh,
ki so **aktualne**.

To pomeni,
da so v tem trenutku pomembne.

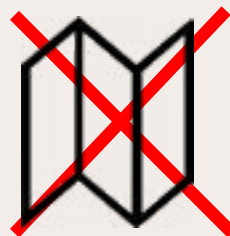
Besedilo začnemo z zanimivo informacijo.

Tako bo bralce zanimalo,
kaj piše naprej.

Če bomo pisali o novih, zanimivih stvareh,
bomo ljudi morda navdušili,
da bodo nove stvari poskusili.

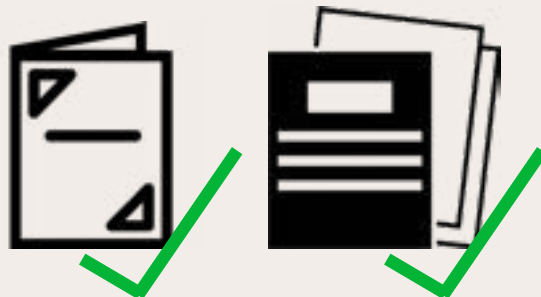
67. Nasveti za brošuro

Zgibanke je vedno **težka** za branje.

Namesto zgibanke naredimo **brošuro**,
ki jo na sredini spnemo.

Ali pa naredimo dovolj velik **letak**.

68. Pravila za zvok

Lahko branje včasih posnamemo.

Človek, ki na posnetku govori,
mora govoriti **razločno**.

Človek mora govoriti **počasi**.

Na pomembnih mestih mora
pri branju delati **premore**.

Dobro je,

če je človekov glas prijeten za poslušanje.

Naenkrat naj govori samo **1 človek**.

Če je besedilo napisano za moškega,
naj ga na posnetku bere moški.

Če je besedilo napisano za žensko,
naj ga na posnetku bere ženska.

Zvok se mora na posnetku **dobro slišati**.

Zvok mora biti **čist**.

To pomeni,

da mora biti posnetek brez šumov v ozadju.

Poslušalec mora imeti dovolj **časa**,
da razume informacije.

Pomembne informacije večkrat **ponovimo**.

Namesto znaka za lahko branje
na posnetku morda uporabimo **poseben pisk**.

69. Pravila za videoposnetek

Videoposnetek mora biti enostaven.
Informacije morajo biti jasne.

Za **zvok** na videoposnetku
velja pravilo 68.

To je prejšnje pravilo v tej knjigi.

Gibanje na posnetku

naj bo razločno.

Gledalec mora imeti dovolj časa,
da informacijo razume.

Glas, ki govori v ozadju posnetka,
mora opisovati to,
kar se na posnetku vidi.

PRIMER

Če glas v ozadju pripoveduje o avtu,
mora biti tudi na sliki avto.

Če glas pripoveduje o avtu,
ne kažemo avtobusa.

Posnetek mora biti ravno prav **svetel**.

Posnetek mora biti **čist**.

Eni videoposnetki imajo
na dnu zaslona besedilo.

Temu besedilu rečemo **podnapisi**.

Podnapisi morajo biti v obliki
lahkega branja.

Pisava je večja kot pri navadnih podnapisih.

Podnapisi morajo biti na zaslonu dovolj časa.

Gledalec mora imeti dovolj časa,
da podnapis prebere in razume.

Podnapisi morajo biti razločni.

Morajo se ločiti od ozadja.

To pomeni,
da morajo biti na sliki dobro vidni.

Podnapisi naj bodo na zaslonu
ves čas na istem mestu.

Ene gledalce podnapisi motijo.

Gledalec mora imeti možnost,
da podnapise skrije.

Na enih videoposnetkih je v ozadju glas,
ki opisuje posnetek.

Temu rečemo **zvočni opis**.

Zvočni opis je zelo pomemben za slepe ljudi.

Ene gledalce tak zvočni opis moti.

Gledalec mora imeti možnost,
da zvočni opis izklopi.

POMEMBNO

V projektu EASIT ljudje iz več držav delajo pravila za zvok in video pri lahkem branju.

Ko bodo pravila končana, jih bomo dali na spletno stran **www.lahkojebrati.si**. Zato je pomembno, da spletno stran večkrat obiščete.

70. Knjiga DAISY je dobra za lahko branje

Knjiga DAISY (izgovori se knjiga Dejzi) je vrsta zvočnih knjig.

To pomeni, da je besedilo posneto in ga bralec poslušá. Knjiga DAISY je posebna zvočna knjiga.

Lahko se pomikamo po:

- poglavjih,
- straneh,
- stavkih.

To na primer pomeni, da skočimo nazaj in stavek poslušamo še enkrat.

Knjige DAISY poslušamo:

- na posebnem predvajalniku,
- na računalniku preko programa DAISY,
- na mobilnem telefonu,
- na predvajalnikih mp3.

71. Pravila za spletno stran

Spletne strani ljudje beremo težje kot tiskane informacije.

Bralec bere informacije na zaslonu počasneje.

Spletne strani so večkrat težke za branje in uporabo.

Za lažjo dostopnost spletne strani

na prvo stran dodamo stvari,

ki nam pomagajo pri uporabi.

Na stran dodamo:

– **Bralnik zaslona,**

ki glasno prebere besede na zaslonu.

– **Kratek film,**

kjer stvari na strani pojasnijo.

– **Iskalnik,**

v katerega napišemo,

kaj iščemo.

– **Gumb,**

s katerim spremenimo **velikost črk.**

Ljudje morda potrebujejo večje črke.

Dodamo lahko še možnost,

da bralec spremeni **barvo** zaslona.

Prvi strani rečemo tudi **domača stran.**

Na domačo stran damo pomembne informacije.

Napišemo,

kako pridejo bralci do nas.

Napišemo na primer:

- naslov elektronske pošte ali
- telefonsko številko.

Z domače strani pridemo
s klikom miške na različne vsebine.
Te vsebine morajo biti na domači strani
zelo jasno vidne.
Označimo jih s sliko
in napišemo jasen naslov.

PRIMER

Spletna stran **www.lahkojebrati.si**

ima vse stvari,

ki smo jih našeli.

Spremenimo lahko črke.

Desno zgoraj je iskalnik.

Stran je razdeljena na 6 vsebin.

Vsebine imajo jasne naslove

in ustrezne slike.

Stran ima bralnik zaslona in film,

ki pojasni stran.

POMEMBNO

Na spletni strani morajo biti seveda

vse informacije v obliki lahkega branja.

Spletno stran preverimo skupaj z bralci.

Stran označimo z znakom za lahko branje.

72. CD, DVD, USB-ključek

Informacijam,

ki jih beremo na računalniku,

rečemo informacije v elektronski obliki.

Informacije v elektronski obliki shranimo na:

- CD,
- DVD,
- USB-ključek.

Ovitek mora biti v obliki lahkega branja.

Na ovitek napišemo,

kateri računalniški program potrebujemo.

Dobro je,

če računalnik sam prepozna CD

in ga zažene.

ZADNJI NASVET

Ljudje pogosto niso navajeni brati.

Niso navajeni spraševati.

Naredite lahko branje zanimivo.

Naredite informacije privlačne.

Glavno pravilo lahkega branja pa je:

**Lahko branje mora biti razumljivo in dostopno
tistim ljudem,
ki jim je namenjeno.**

Pravila lahko v ta namen tudi prekršimo.

VIRI

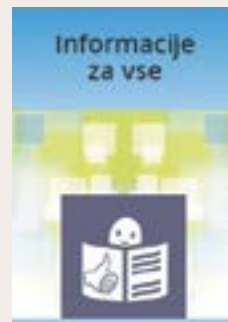
Pri pisanju te knjige smo si pomagali s knjigami in s spletom:

Informacije za vse

Smernice so bile izdelane leta 2012.

Dobite jih spletni strani Zveze Sožitje:

www.zveza-sozitie.si

V angleščini se smernice imenujejo

Information for all.

Dobite jih na spletni strani:

www.easy-to-read.eu/european-standards

- www.andrejapeklar.blogspot.com/2017/11/ferdo-veliki-ptic_5.html
- www.bagbooks.org
- www.booksbeyondwords.co.uk
- www.daisy.org/daisypedia/daisy-digital-talking-book
- www.easy-to-read.eu/sl/european-logo
- www.pagines.uab.cat/easit/sl
- www.puzzle-project.eu/docs/EN/IO1/IO1_Puzzle.pdf

Slike smo vzeli tudi iz arhiva Zavoda Risa in

s spletnih strani www.freepix.com, www.onlinewebfonts.com

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons
Priznanje avtorstva 2.5

Vsi priročniki **Lahko je brati** so brezplačni.

Najdete jih na spletni strani: www.lahkojebrati.si

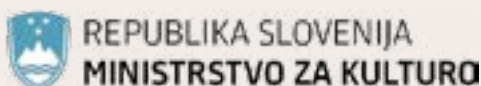
Moderatorji skupin: Drago Brumen, Saša Fužir, Tatjana Knapp, Nevenka Kos, Terezija Napečnik, Andreja Škorjanc Marinč, Rok Usenik

Igralci na fotografijah: Sebastjan Bajt, Vesna Jeseničnik, Irena Jurič, Mateja Korat, Aleš Sedelšak, Bojan Tovornik, Leopold Vajdl, Matej in Lea Golob

Za sodelovanje se zahvaljujemo CUDV Dolfke Boštjančič, Draga, in CUDV Črna na Koroškem.

Podgorje pri Slovenj Gradcu, februar 2019

Publikacija je sofinancirana s strani Republike Slovenije in Evropske unije iz Evropskega socialnega sklada v okviru projekta Lahko je brati: Razvoj temeljnih usmeritev, metod, didaktičnih gradiv in spremljajočih orodij za lahko branje v Sloveniji.

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

Kako ustvariti besedilo, da bo dostopno tudi tistim, ki zaradi različnih razlogov težje berejo? Pokukajte v priročnik! (iz recenzije doc. dr. Aksinje Kermauner)

Zvezek 2 priročnika Lahko je brati v obliki lahkega branja prinaša pravila za tvorbo besedil v lahkem branju, upošteva oblikovna in slovnična pravila. Tako so oblikovno predstavljeni ustreznost rabe pisav z različnih vidikov, slik, ozadij, znakov za lahko branje, poravnava besedil za lahko branje, razmiki različnih vrst, grafi, tabele; slovnično so nazorno predstavljene ustreznost rabe prilagojenega besedišča s poudarkom na slovenskem besedju, raba kratic, problematičnost pozajmljanja, deljenja besed in prenesene rabe besed, bralec se seznani z rabo manjšalnic, pogovornih besed, jasno je predstavljena razlika med stavkom in povedjo, bralec spozna pravila naslavljanja, zapisa števil in zakonitosti tvorbe besedila. Skratka, gre za vsa tista védenja, ki niso nujno potrebna le za tvorca in bralca besedil lahkega branja, ampak so dobrodošla za vse. (iz recenzije izr. prof. dr. Melite Zemljak Jontes)

S pričujočim priročnikom smo dobili konkretna pravila in napotke za pisanje oziroma prilagajanje besedil v lahko branje. Glede na številne nazorne primere, ki so zbrani v priročniku, bo prilagajanje pisnih informacij in besedil veliko lažje. Gre za dragocen prispevek h kakovosti izobraževanja in življenja oseb, ki zaradi različnih vzrokov težje berejo. (iz recenzije mag. Nike Vizjak Puškar)

Cena knjige:
Brezplačni izvod

